

Недеља имунизације у Европском региону СЗО

„За сваку генерацију – вакцине делују“

19.4–25.4.2026.године

Недеља имунизације је годишњи догађај чији је општи циљ повећање обухвата имунизацијом јачањем уверења о потреби заштите сваког детета од болести које се могу спречити вакцинацијом, са посебним акцентом на децу из тешко доступних вулнерабилних и маргинализованих група, који је иницирала СЗО у октобру 2005. године.

Ова двадесетпрва по реду Недеља имунизације обележава се под слоганом „За сваку генерацију – вакцине делују“ како би се промовисала свест о улози коју имунизација има у превенцији болести и заштити живота, са акцентом на неопходност високог обухвата имунизацијом у свакој заједници, како би се спречило епидемијско јављање сада, али и у будућности. Одржавање континуитета у спровођењу националних програма имунизације има приоритет који ни на који начин не сме бити угрожен.

Више од 200 година вакцине штите генерације људи. Вакцине су спасиле више од 150 милиона живота у последњих 50 година, а то значи 6 спасених живота сваког минута, сваког дана, током више од пет деценија. Допринеле су повећању преживљавања одојчади за 40% у последњих 50 година и заштитиле десетине милиона деце од трајних инвалидитета. Вакцине штите људе у сваком животном добу. Данас вакцине штите људе током целог живота – од детињства до старости – од више од 30 инфекција и озбиљних болести. На половини смо пута до остварења циљева Европске агенде имунизације 2030 и Глобалне агенде имунизације 2030 (ИА2030). Заједно можемо створити свет у коме деца не умиру од болести које се могу спречити, где су млади заштићени од болести које угрожавају њихову будућност, а старије генерације живе дуже и квалитетније. Победа над болестима је могућа.

Процењује се да се имунизацијом сачува четири милиона живота годишње. Имунизација је допринела искорењивању великих богиња и доприноси искорењивању дечије парализе, а број оболелих од малих богиња, рубеле, туберкулозе, великог кашља, тетануса и дифтерије је значајно опао.

Постигнути обухват примарном вакцинацијом и ревакцинацијом током 2025. године у Републици Србији нижи је од обухвата постигнутог током 2024. године, када је у питању већина вакцина које су предвиђене Календаром обавезне имунизације лица одређеног узраста, изузев обухвата другом ревакцинацијом комбинованом четворовалентном вакцином, трећом ревакцинацијом против дифтерије и тетануса, као и ревакцинацијом против малих богиња, заушака и рубеле који бележе сличне вредности као у претходној години.

Током 2025. године на територији Републике Србије регистровано је 210 случајева морбила (стопа инциденције 3,2 на 100.000 становника). Највећи број случајева регистрован је на територији Рашког округа, у оквиру епидемија пријављених у претходној години у Новом Пазару (96 случајева), Тутину (70 случајева), граду Београду (39 случајева), два случаја у Бору и по један случај у Рашкој, Сјеници и Новом Саду. Највећи број случајева (36,2%), као и највиша узрасно-специфична стопа инциденције регистровани су у узрасној групи од једне до четири године. Највећи број случајева је био невакцинисан или са непознатим вакциналним статусом.

Током 2025. године у Европском региону СЗО регистровано је 33.998 случајева морбила, што је за 75% мање у односу на 2024. годину (највише у Киргистану, Русији, Румунији, Казахстану, Таџикистану). У том периоду су пријављена 23 смртна исхода узрокована морбилима (11 у Киргистану, по три у Румунији и Израелу, по два у Украјини и Француској и по један у Русији и Холандији). Према закључцима 14. састанка Регионалне верификационе комисије за елиминацију морбила и рубеле, закључно са септембром 2025. године на којем је разматрана документација из 52 земље

за 2024. годину, у 32 земље у периоду од најмање 36 месеци је прекинута трансмисија морбила, а у 49 трансмисија рубеле у Европском региону СЗО, док је у 32 забележен прекид трансмисије обе болести. У Србији се одржава ендемско присуство морбила.

И даље је неопходно континуирано спроводити основне стратегије према плану активности елиминације морбила које се односе на достизање и одржавање обухвата преко 95% у свим административним јединицама, достизање и одржавање индикатора квалитета у активном надзору и спровођење допунске имунизације невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних лица.

Епидемије малих богиња и импортовање дивљег вируса дечије парализе/вакцина деривираног вируса дечије парализе представљају и даље заједничке претње у области заразних болести које се могу спречити имунизацијом за земље Европског региона СЗО, па је неопходно интензивирати све активности предвиђене плановима активности на одржавању статуса одржавања земље без полиомијелитиса и елиминације морбила у Републици Србији:

Поводом недеље имунизације у Европи у 2026. години потребно указати на значај и неопходност спровођења свих активности у стратегијама које су плановима активности предвиђене здравственим установама на територији надлежности и то :

Достизање и одржавање колективног имунитета популације против заразних болести вакцинацијом је суштина заједничких напора у свим земљама света.

1. Достизање и одржавање високог нивоа обухвата ($\geq 95\%$) са две дозе MMR вакцине, односно три дозе IPV

а) Потребно је спровести ревизију картотека у свим општинама где је примо вакцинација MMR у 2. години и ревакцинација MMR у 7. испод

95% према Извештају о спроведеној имунизацији у Р. Србији у 2025. години и вакцинисати невакцинисану и непотпуно вакцинисану децу.

б) Имајући у виду процене СЗО да у земљама у непосредном окружењу постоји висок или средњи ризик за импортовање и трансмисију полио вируса, као и вредности индикатора за Републику у претходном периоду, потребно је континуирано спроводити ревизију картотека у свим општинама где је примо вакцинација IPV3 испод 95% и вакцинисати невакцинисану и непотпуно вакцинисану децу.

2.У циљу достизања и одржавања колективног имунитета популације, а имајући у виду обухват у дефинисаним/планираним годиштима, потребно је спровести имунизацију свих невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних и неревакцинисаних лица у складу са Правилником о програму обавезне и препоручене имунизације становништва („Сл. Гласник РС“ 23/23), а према календару имунизације, у свим циљним групама, у оним општинама где је обухват испод 95% према Извештају о спроведеној имунизацији у Републици у 2025. години.

Завод за јавно здравље Лесковац позива све родитеље посебно из маргинализованих група и ромске популације да могу сваког дана да се јаве изабраном педијатру и вакцинишу своје дете и без здравствене књижице.

Центар за контролу и превенцију болести ЗЗЈЗ Лесковац

**Извештај о спроведеној имунизацији комбинованом петовалентном
вакцином на територији... округа у периоду од 1.1. до 31.12.2025. године**

Табела 2

Редни бр.	Општина	Вакцинација DТаP-IPV-Hib са 3 дозе			DТаP-IPV-Hib рев. 2. г.		
		Бр. план.	Бр. вакц.	%	Бр. план.	Бр. ревакц.	%
1	Бојник	100	82	82%	110	58	53%
2	Власотинце	200	200	100%	200	190	95%
3	Лебане	132	127	96%	135	81	60%
4	Лесковац	1005	959	95%	1005	989	98%
5	Лесковац-Вучје	70	69	99%	56	55	98%
6	Лесковац-Грдел	70	64	91%	63	41	65%
7	Медвеђа	41	37	90%	33	33	100%
8	Црна Трава				3	3	100%
Укупно округ		1618	1538	95%	1605	1450	90%

**Извештај о спроведеној имунизацији против морбилла, паротитиса и рубеле на територији ... округа у периоду
од 1.1. до 31.12.2025. године**

Табела 4

Редни број	Општина	Вакцинација MMR у 2. години			Ревакцинација MMR у 7. години			Пропуштена годишња			
		Број план.	Број вакц.	%	Број план.	Број ревакц.	%	Број вакцинисаних првом дозом	Број ревакцинисаних другом дозом	Број деце која су примила и прву и другу дозу	Укупно
1	Бојник	100	64	64%	100	81	81%				
2	Власотинце	200	125	63%	216	208	96%				
3	Лебане	135	88	65%	132	126	95%				
4	Лесковац	1005	914	91%	1030	888	86%		20		
5	Лесковац-Вучје	56	52	93%	64	64	100%				
6	Лесковац-Грдел	63	19	30%	64	64	100%	12			12
7	Медвеђа	33	27	82%	43	39	91%				
8	Црна Трава	2	2	100%	3	3	100%				
Укупно округ		1594	1291	81%	1652	1473	89%				